

Monetarna politika Republike Hrvatske

Ledinski, Daria

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Virovitica University of Applied Sciences / Veleučilište u Virovitici**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:165:418130>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-23**

Repository / Repozitorij:

[Virovitica University of Applied Sciences Repository](#) -
[Virovitica University of Applied Sciences Academic Repository](#)

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI
Stručni prijediplomski studij Poduzetništvo

DARIA LEDINSKI

MONETARNA POLITIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ
ZAVRŠNI RAD

VIROVITICA, 2024.

VELEUČILIŠTE U VIROVITICI
Stručni prijediplomski studij Poduzetništvo

MONETARNA POLITIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ
ZAVRŠNI RAD

Predmet: Gospodarstvo Hrvatske

Mentor:
Danijela Vakanjac, mag.oec. v.pred.

Studentica:
Daria Ledinski

VIROVITICA, 2024.

OBRAZAC 2

ZADATAK ZAVRŠNOG / DIPLOMSKOG RADA

Student/ica: DARIA LEDINSKI **JMBAG:** 0307018491

Studij: Poduzetništvo **Modul:** Poduzetništvo

Imenovani mentor: Danijela Vakanjac, mag.oec., v.pred.

Imenovani komentor:

Naslov rada:

Monetarna politika Republike Hrvatske

Puni tekst zadatka rada:

Na osnovu prikupljene i proučene relevantne stručne i znanstvene literature iz dostupnih izvora, studentica će konstruirati sadržaj i strukturu rada na zadanu temu. Prikazujući osnovne postulate monetarne politike, ciljeve, nositelje, vrste, područja djelovanja, kao i instrumente i mjere putem kojih se provodi, teorijski dio završnog rada će zaokružiti prikazom funkcioniranja monetarne politike u Republici Hrvatskoj. Navedeno će povezati s djelovanjem Europske središnje banke i Međunarodnog monetarnog fonda te prikazati njihovu ulogu koju imaju u formiranju i provedbi monetarne politike RH, na osnovu čega će opisati vlastita razmatranja, zaključke i perspektive u budućnosti.

Datum uručenja zadatka studentu/ici: 29. 07. 2024.

Rok za predaju gotovog rada: 02. 09. 2024.

Mentor:

Danijela Vakanjac, mag.oec., v.pred.

Vakanjac

Dostaviti:

1. Studentu/ici
2. Povjerenstvu za završni i diplomski rad - tajniku

MONETARNA POLITIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

MONETARY POLICY IN THE REPUBLIC OF CROATIA

SAŽETAK - *Svrha ovog rada je detaljno istražiti i analizirati monetarnu politiku, njezine ciljeve, vrste i njezino djelovanje u Republici Hrvatskoj na čemu će i biti najveći fokus ovog završnog rada. Također, u radu je prikazana povezanost Republike Hrvatske sa međunarodnim institucijama kao što su Europska središnja banka i Međunarodni monetarni fond. Ovaj rad ima za cilj proučiti specifičnosti monetarne politike u Republici Hrvatskoj i ulogu Hrvatske narodne banke. Glavni ciljevi monetarne politike jesu upravljanje količinom novca koja se nalazi u optjecaju te održavanje stabilnosti cijena. Kako bi se monetarna politika pravilno provodila za to je zadužena središnja banka svake države, a u slučaju RH to je Hrvatska narodna banka (HNB). HNB koristi određene instrumente koji osiguravaju stabilnu razinu cijena i stabilan gospodarski rast. Eurosustav kao sustav središnjih banaka koje čine Europska središnja banka i nacionalne banke svih država članica EU koje su prihvatile euro kao službenu valutu, ima ključnu ulogu u provođenju monetarne politike u cijeloj eurozoni. Rad ističe ključnu ulogu Hrvatske narodne banke, Europske središnje banke i Međunarodnog monetarnog fonda u oblikovanju i provedbi monetarne politike, ali i proširuje postojeće znanje o monetarnoj politici kroz analizu njezinih ciljeva, instrumenata i vrsta te utjecaja na ekonomsku stabilnost zemlje.*

Ključne riječi: *Eurosustav, instrumenti monetarne politike, stabilnost cijena, Hrvatska narodna banka*

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. MAKROEKONOMSKE POLITIKE	2
3. MONETARNA POLITIKA	3
3.1. Ciljevi monetarne politike	5
3.2. Vrste monetarne politike.....	6
4. MONETARNA POLITIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ	7
4.1. Instrumenti monetarne politike.....	8
4.1.1. Operacije na otvorenom tržištu.....	9
4.1.2. Stalno raspoložive mogućnosti.....	10
4.1.3. Minimalne pričuve.....	11
5. HRVATSKA NARODNA BANKA (HNB).....	12
5.1. Funkcija i struktura.....	13
5.2. Unutrašnji ustroj HNB-a.....	14
6. EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA (ESB).....	16
6.1. Suradnja ESB-e i Republike Hrvatske.....	17
7. MEĐUNARODNI MONETARNI FOND	19
7.1. Međunarodni monetarni fond i Republika Hrvatska	20
8. ZAKLJUČAK	22
9. POPIS LITERATURE.....	23
10. POPIS ILUSTRACIJA.....	27

1. UVOD

Kako bi neko gospodarstvo funkcioniralo kako treba i razvijalo se u najboljem mogućem smjeru, potrebne su državne intervencije i intervencije banke koje svakodnevno osiguravaju stabilnost cijelog sustava te interveniraju u iznimnim slučajevima kao što inflacija i recesija. Iako je tema ovog rada monetarna politika koja je pod kontrolom središnje banke, važno je napomenuti kako ona nije jedina politika koja se primjenjuje, tu je još i fiskalna politika koja je pod kontrolom države, a ona se provodi kroz smanjenje i povećanje poreznih stopa čime se izravno i brzo utječe na količinu novca u optjecaju.

Konkretno, monetarna politika je ključni instrument kojim središnja banka, kod Republike Hrvatske je to HNB, upravlja ekonomijom i osigurava stabilnost financijskog sustava. Ova politika koristi niz mjera i strategija kako bi kontrolirala količinu novca u optjecaju te razinu kamatnih stopa, odnosno HNB ima utjecaj na povećanje ili smanjene količine novca koja se nalazi u optjecaju.

Vrste monetarne politike mogu se podijeliti na ekspanzivnu i restriktivnu, ovisno o potrebama gospodarstva. Ovaj završni rad istražuje različite aspekte monetarne politike, uključujući njezine ciljeve i vrste, s posebnim naglaskom na Republiku Hrvatsku te ostale institucije koje su važne i koje pomažu RH da provodi monetarnu politiku kako bi se održala financijska stabilnost na nacionalnoj, ali i globalnoj razini.

U ovom završnom radu, u skladu sa navedenom temom, u drugom poglavlju, a nakon uvoda, navedene su makroekonomske politike koje su namijenjene upravljanju ekonomskim aktivnostima, očuvanju gospodarskog rasta, ograničavanja inflacije i osiguravanja pune zaposlenosti. Treće poglavlje definira sam pojam monetarne politike te navodi ciljeve koje ona ima te koje vrste monetarne politike postoje. U četvrtom poglavlju opisana je monetarna politika koja djeluje u Republici Hrvatskoj, zatim koje instrumente ona koristi te je svaki od tih instrumenata opisan u posebnom podpoglavlju. Hrvatska narodna banka, kao središnja banka u Republici Hrvatskoj koja upravlja monetarnom politikom, tema je petog poglavlja ovog rada. U šestom poglavlju govori se o Europskoj središnjoj banci i njezinoj suradnji sa Republikom Hrvatskom, a u sedmom poglavlju definirana je uloga Međunarodnog monetarnog fonda i njegove suradnje sa Republikom Hrvatskom. Na samom kraju, u osmom poglavlju nalazi se zaključak kao osvrt na cijeli završni rad.

2. MAKROEKONOMSKE POLITIKE

Prije definiranja samog pojma monetarne politike te prije ulaska u cijelu priču oko monetarne politike, važno je definirati pojam makroekonomije i razlikovati makroekonomske politike kako bi se uopće dobio uvid u to zašto ta politika postoji i čemu služi.

Makroekonomija predstavlja područje ekonomske znanosti koje se bavi razumijevanjem i analizom ukupne ekonomije neke zemlje. Cilj joj je stvoriti sveobuhvatnu sliku nacionalnog gospodarstva kroz sumiranje pojedinačnih aktivnosti i njihovih posljedica u šire ekonomske skupine. Ovo omogućava procjenu veličine, tempa promjena i međusobnih odnosa tih širokih kategorija u svrhu boljeg razumijevanja stanja i kretanja u cijelom gospodarstvu. Kroz ovakav pristup, makroekonomija pruža ključne informacije za kreiranje i primjenu efektivne ekonomske politike¹.

Makroekonomija se usmjerava na tri ključna zadatka: stimuliranje rasta proizvodnje, promicanje zaposlenosti te očuvanje stabilnosti cijena. Politike makroekonomije imaju značajan utjecaj na ekonomiju kroz svoje regulative, pravila, kao i kroz različite instrumente i akcije, čime doprinosi ostvarivanju ekonomskih i socijalnih ciljeva (Borozan, 2002).

S druge strane postoji i mikroekonomija koja se bavi proučavanjem zakonitosti na manjoj razini odnosno na razini gospodarskih subjekata koji na tržištu djeluju pod utjecajem ponude i potražnje, tj. na mikro razini (Par i Šakić Bobić, 2016).

Dakle, iz navedenog se može zaključiti kako je mikroekonomija uži pojam od makroekonomija s obzirom na to da mikroekonomija promatra pojedinačne gospodarske subjekte, a makroekonomija ih promatra u cjelini. Primjerice, mikroekonomija će se baviti proučavanjem ponašanja jednog određenog poduzeća u Republici Hrvatskoj, dok će se makroekonomija baviti proučavanjem ponašanja svih poduzeća koja se nalaze na području Republike Hrvatske.

Kako bi makroekonomija ostvarila svoje zadatke i ciljeve koristi se određenim instrumentima, odnosno makroekonomskim politikama. Makroekonomske politike predstavljaju niz mjera namijenjenih upravljanju ekonomskim aktivnostima s ciljem očuvanja gospodarskog rasta, ograničavanja inflacije i osiguravanja pune zaposlenosti. Osnovna svrha ovih politika je postizanje balansa između inflacije i stope nezaposlenosti².

Postoje tri makroekonomske politike, a one se dijele na:

¹ Hrvatska enciklopedija, Makroekonomija (2013 - 2024): <https://enciklopedija.hr/clanak/makroekonomija> (20.02.2024.)

² Birmiss, Makroekonomske politike: Vrste, ciljevi i zadatke. <https://bs.birmiss.com/makroekonomske-politike-vrste-ciljeve-i-zadatke/> (20.02.2024.)

1. Fiskalnu politiku
2. Monetarnu politiku
3. Politiku dohotka (Borozan, 2002)

Fiskalna politika se bavi upotrebom vladinih prihoda i rashoda kako bi se utjecalo na ekonomiju. Glavni ciljevi koji uključuju poticanje ekonomskog rasta, smanjenje zaposlenosti i kontrolu inflacije, ostvaruju se kroz prilagođavanje visine i raspodjele poreza te kroz odlučivanje o javnim rashodima (Tica, Nadoveza i Globan 2016).

Politika dohotka predstavlja alat kojim se vlada služi u pokušaju da utječe na nastanak i razvoj različitih oblika prihoda ekonomskih subjekata, uključujući cijene određenih proizvoda ili usluga, plaće, najamnine i slično. Glavni ciljevi su joj ostvarivanje stabilnosti cijena, pravednija raspodjela dohotka te smanjenje nezaposlenosti³.

Monetarna politika, kao glavna tema ovoga rada biti će detaljnije opisana u nastavku.

3. MONETARNA POLITIKA

Monetarna politika obuhvaća skup mjera i odluka koje središnje banke provode s ciljem reguliranja cijene i količine novca dostupnog u ekonomiji. Osnovni motivi za provođenje monetarne politike uključuju upravljanje novcem, novčanim sustavom, valutom, te posebice održavanje stabilnosti cijena, što predstavlja jedan od ključnih ciljeva monetarne politike⁴.

Monetarna politika predstavlja jedan od ključnih elemenata državne politike, igrajući važnu ulogu za ekonomiju i opće dobrobiti države. U suvremenoj ekonomiji, teško je zamisliti njezino funkcioniranje bez efikasne monetarne politike. U provođenju svojih zadataka, monetarna politika se oslanja na različite instrumente koji joj omogućavaju da teži postizanju svojih definiranih ciljeva (Lovrinić i Ivanov, 2009).

Središnja banka je ključna institucija odgovorna za provođenje monetarne politike u nekoj državi. Središnja banka se bitno razlikuje od poslovnih banaka po tome što njezina primarna uloga nije u prikupljanje depozita ili izdavanju kredita javnosti, državi ili tvrtkama. Njezine ključne funkcije obuhvaćaju regulaciju nacionalne valute, upravljanje opskrbom novca i postavljanje kamatnih stopa s ciljem postizanja ciljeva utvrđenih zakonom. Među tim ciljevima, glavni su nadzor nad inflacijom i osiguranje stabilnosti gospodarstva, uključujući

³ Economy-pedia, Politika dohotka – što je to, definicija i pojam, <https://hr.economy-pedia.com/11032239-income-policy> (20.02.2024.)

⁴ Europska središnja banka (2021). Što je monetarna politika, <https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me/html/what-is-monetary-policy.hr.html> (20.02.2024.)

sprječavanje ekstremnih oscilacija u ekonomskoj aktivnosti države. Središnja banka ima zadaću podupirati ekonomski rast u periodima stagnacije ili recesije i ograničavati ga u vremenima kada brz porast potražnje može dovesti do visoke inflacije, ugrožavajući time gospodarstvo (Tica, Nadoveza i Globan, 2016).

Ljudi znaju vrlo malo informacija o novcu, uglavnom znaju koliko ga imaju i kako ga troše, međutim, procesi poput načina na koji novac ulazi u optjecaj, kako iz njega izlazi, i kolika je idealna količina koja bi trebala biti u optjecaju, ostaju nejasni za većinu ljudi.

Novac služi kao posrednik u trgovini robama i uslugama, univerzalno mjerilo vrijednosti koje omogućava određivanje cijena svih ostalih roba i usluga, te se može smatrati "robom među robama" zbog svoje sposobnosti da se zamijeni za bilo koju drugu robu (Aglietta i Orlean, 2004).

Monetarna politika djeluje i realizira se kroz određene kanale. Ti kanali su različiti mehanizmi kroz koje monetarna politika ima utjecaj na stvarne ekonomske aktivnosti. Tipično se razlikuju četiri glavna kanala preko kojih monetarna politika vrši svoj utjecaj, a oni su sljedeći:

1. Kamatni kanal - prilagodba kamatne stope koju središnja banka koristi za odobravanje zajmova utječe na kratkoročne kamatne stope na tržištu novca, što zauzvrat ima utjecaj na dugoročne kamatne stope i očekivanja inflacije. Ove promjene dugoročno utječu na sklonost ljudi prema potrošnji i štednji, kao i na opću strukturu potrošnje.
2. Tečajni kanal - Središnja banka ima mogućnost izravno ili neizravno utjecati na vrijednost domaće valute, što može imati različite posljedice ovisno o stupnju otvorenosti ekonomije i ovisnosti o uvozu. Ove intervencije mogu utjecati na opću razinu cijena, konkurentnost na unutarnjem i međunarodnom tržištu, kao i na volumen međunarodne trgovine i ukupnu proizvodnju.
3. Kreditni kanal - u financijskim sustavima gdje banke imaju ključnu ulogu, ekspanzivna monetarna politika može olakšati uvjete za kreditiranje i povećati njegov obujam. Posljedično, to može imati utjecaj na povećanje investicija, proizvodnje, i zaposlenosti, ali isto tako može dovesti i do promjene u razini cijena.

4. Bilančni kanal - promjene u kamatnim stopama utječu na vrijednost imovine, posebno na tržištu kapitala, što može utjecati na ukupni ekonomski potencijal te na sklonost različitih sektora prema potrošnji i investicijama.⁵

Monetarna politika igra značajnu ulogu u oblikovanju makroekonomske i fiskalne politike, stoga je ključno da su sve te politike usklađene. Samostalna monetarna politika možda neće biti dovoljno učinkovita, što jednako vrijedi i fiskalnu politiku.

3.1. Ciljevi monetarne politike

Ciljevi bilo koje monetarne politike uključuju održavanje ekonomske likvidnosti, monetarnu stabilnost, te čuvanje stabilnosti vrijednosti domaće valute i njenog tečaja prema stranim valutama. U skladu s tim, ključna dužnost monetarnih vlasti je reguliranje količine novca u optjecaju kako bi se osigurala stabilnost ekonomskog sustava (Devčić, 2012).

Glavni i osnovni cilj koji se želi postići provođenjem monetarne politike je održavanje stabilnosti cijena koji posljedično dovodi i do stabilnog gospodarskog rasta koji je također jedan od ciljeva. Unutar Eurosustava smatra se da je stabilnost cijena pod kontrolom ako je godišnja stopa inflacije blizu, ali ipak ispod 2% (Tica, Nadoveza, Globan, 2016).

Ostali ciljevi monetarne politike su još: visoka zaposlenost, stabilnost kamatnih stopa, stabilnost financijskog tržišta te stabilnost deviznog tržišta. Dosezanje svih zacrtanih ciljeva monetarne politike ponekad nije izvedivo, zbog čega akcije središnje banke usmjerene na postizanje jednog cilja mogu ometati ostvarenje drugog. Ovaj izazov postaje posebno vidljiv kada središnja banka treba djelovati unutar kratkog vremenskog okvira (Lovrinić i Ivanov, 2003).

Monetarna politika kroz različite mjere i instrumente utječe na cijenu i dostupnost novca i kredita u gospodarstvu. U nastavku rada, kroz navođenje vrsta monetarne politike, biti će opisano što to sve banka mora napraviti kod određene vrste monetarne politike kako bi održavala prethodno navedene ciljeve. S obzirom na to da je tema rada usmjerena na Republiku Hrvatsku, detaljnije će u radu biti i riječ o tome kako HNB, kao središnja banka u Hrvatskoj, postiže ove ciljeve odnosno pomoću kojih instrumenata.

⁵ Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013 – 2024., Monetarna politika, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/monetarna-politika> (20.02.2024.)

3.2. Vrste monetarne politike

Za središnju banku je vrlo važno da raspolaže sa informacijama o količini ponude i potražnje za novcem u određenom trenutku na određenom tržištu kako bi znala koju vrstu monetarne politike je potrebno primijeniti.

Razlikujemo dvije vrste monetarne politike koje provodi središnja banka, a to su:

1. Ekspanzivna monetarna politika
2. Restriktivna monetarna politika (Lovrinić i Ivanov, 2009)

Ako u ekonomiji postoji prekomjerna količina novca u odnosu na potražnju za njim, njegova vrijednost opada, što može dovesti do smanjenja kamatnih stopa, odnosno primjene ekspanzivne monetarne politike (Devčić, 2012).

Instrumenti ekspanzivne monetarne politike jesu:

- Smanjenje eskontne stope
- Smanjenje kamatne stope
- Povećanje ponude kredita
- Smanjenje stope obvezne rezerve (Prašćević, 2011)

Ekspanzivna monetarna politika koristi različite alate s ciljem povećanja potrošnje, investicija i opće poslovne klimu u ekonomiji, posebice u periodima kada dolazi do pada proizvodnje i zaposlenosti, s namjerom da se povećaju dohodak i zaposlenost. Ova politika može biti ključna u izbjegavanju recesije i smanjenju nezaposlenosti. U zemljama u razvoju, fokus ekspanzivne monetarne politike obično je na unapređenju domaćeg gospodarstva, dok se u razvijenijim zemljama više usmjerava na vanjsko ekonomske aspekte. Među alatima ekspanzivne monetarne politike nalaze se smanjenje diskontne stope, smanjenje kamatnih stopa na kredite, povećanje obujma kreditiranja, snižavanje obvezne rezerve likvidnosti banaka i slične mjere (Lovrinić i Ivanov, 2009).

S druge strane, ako potražnja za novcem premašuje njegovu ponudu, vrijednost novca raste, što može rezultirati povećanjem kamatnih stopa, odnosno provođenjem restriktivne monetarne politike (Devčić, 2012).

Instrumenti restriktivne monetarne politike jesu slijedeći:

- Povećanje kamatne stope
- Povećanje eskontne stope
- Ograničavanje kredita
- Povećanje stope obvezne rezerve
- Poticanje svih oblika štednje (Prašćević, 2011)

Restriktivna monetarna politika ima za cilj smanjiti količinu novca u cirkulaciji. Ova politika dovodi do rasta kamatnih stopa, što rezultira smanjenjem potrošnje, privatnih i javnih investicija, što zauzvrat može smanjiti BDP, zaposlenost i potrošnju, uzrokujući pad ekonomske aktivnosti. Dugotrajna primjena restriktivne monetarne politike bez odgovarajuće pažnje može gospodarstvo uvesti u recesiju. Među alatima koje koristi restriktivna monetarna politika nalazi se politika otvorenog tržišta, povećanje obveznih rezervi banaka, povećanje diskontne i kamatnih stopa i sl. (Lovrinić i Ivanov, 2009).

Iz navedenog se može zaključiti kako restriktivna politika služi za kontrolu inflacije i smirivanje gospodarskog rasta, dok je ekspanzivna politika usmjerena na poticanje rasta i povećanje zaposlenosti. Obje politike su ključne za održavanje makroekonomske stabilnosti, ali njihova učinkovitost ovisi o pravovremenoj primjeni i ravnoteži između ciljeva i stabilnosti cijena.

Kada se radi o monetarnoj politici, važno je spomenuti i pojam nominalnog sidra koji se odnosi na strategiju kojom središnja banka bira određenu varijablu koju može nadzirati s ciljem utjecanja na očekivanja inflacije. Budući da središnja banka ne može direktno upravljati inflacijom, odabire specifičnu varijablu preko koje može indirektno utjecati na nju. To čini putem njezinih učinaka na ukupnu potražnju, pri čemu se učinci obično osjećaju nakon određenog vremenskog odmaka. Postoje tri varijable nominalnog sidra, a to su:

1. Nominalne novčane mase
2. Nominalne kamatne stope
3. Nominalni tečaj – za ovu varijablu se odlučila i HNB (Tica, Nadoveza, Globan, 2016)

4. MONETARNA POLITIKA U REPUBLICI HRVATSKOJ

U prethodnom dijelu ovog završnog rada bila je riječ o općenitoj monetarnoj politici, a u ovom poglavlju rada fokus će biti na monetarnoj politici Republike Hrvatske koju provodi HNB.

Implementaciju monetarne politike Europske monetarne unije (EMU) vrši Eurosustav, koji obuhvaća Europsku središnju banku (ESB) te nacionalne središnje banke država članica Europske unije koje koriste euro kao svoju valutu. Od 1. siječnja 2023., Hrvatska narodna banka

postala je članica Eurosustava. HNB provodi monetarnu politiku Eurosustava na području Republike Hrvatske⁶.

Osnovna zadaća Hrvatske narodne banke je postavljanje i implementacija monetarne te devizne politike unutar Republike Hrvatske. U svrhu realizacije zacrtanih ciljeva monetarne i devizne politike, HNB ima pravo uvesti određene mjere i alate koji su joj nužni za upravljanje bankovnim kreditiranjem i likvidnošću, kao i za upravljanje količinom novca u cirkulaciji. Također, HNB ima ovlasti za utvrđivanje mjera koje se odnose na kamatne stope i vrijednost domaće valute, te ima pravo na izdavanje propisa nižeg ranga i drugih dokumenata koji uređuju devizno tržište za pravne i fizičke osobe, uz provođenje nadzora nad deviznim poslovanjem u skladu s zakonom⁷.

4.1. Instrumenti monetarne politike

Za provedbu zacrtane monetarne politike, Hrvatska narodna banka se oslanja na različite instrumente i mjere koje primjenjuje kako bi upravljala kreditnom aktivnošću i likvidnošću banaka, te kako bi kontrolirala količinu novca koji kruži u sustavu, uključujući i odluke vezane uz kamatne stope. Korištenjem ovih alata monetarne politike, Hrvatska narodna banka teži svojem primarnom zadatku, a to je zadržavanje stabilnosti cijena (Lovrinić i Ivanov, 2003).

Hrvatska narodna banka za provođenje monetarne politike koristi se slijedećim instrumentima:

1. Operacije na otvorenom tržištu
2. Stalno raspoložive mogućnosti
3. Minimalne pričuve i
4. Smjernice buduće monetarne politike⁸

Korištenjem alata monetarne politike, Hrvatska narodna banka ima mogućnost ili povećati ili smanjiti likvidnost u sustavu. Povećanje likvidnosti ostvaruje se kupovinom imovine ili davanjem kredita od strane središnje banke, dok se smanjenje likvidnosti postiže

⁶ Hrvatska narodna banka (2023): Temeljne funkcije – Provođenje monetarne politike, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike> (01.03.2024.)

⁷ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – uloga, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/uloga> (22.2.2024.)

⁸ Hrvatska narodna banka (2023): Temeljne funkcije – Provođenje monetarne politike, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike> (01.03.2024.)

primjenom instrumenata kao što su obvezna rezerva, prodaja imovine ili izdavanje vrijednosnih papira⁹.

Instrumenti monetarne politike vrlo su važni za HNB jer ona pomoću njih osigurava stabilnost ekonomije te inflaciju odnosno recesiju drži pod kontrolom. Što više instrumenata banka koristi to je vjerojatnije da će učinak biti brži i efikasniji.

4.1.1. Operacije na otvorenom tržištu

Operacije na otvorenom tržištu igraju važnu ulogu u strategiji monetarne politike Eurosustava, služeći kao sredstvo za kontrolu kamatnih stopa, upravljanje likvidnošću te kao način komuniciranja smjernica monetarne politike. Europska središnja banka (ESB) inicira operacije na otvorenom tržištu, određuje uvjete pod kojima će se one izvršavati te bira instrumente koji će se upotrebljavati, dok Hrvatska narodna banka (HNB) te operacije provodi s lokalnim prihvatljivim poslovnim partnerima kroz aukcije (standardne ili ubrzane) ili putem bilateralnih dogovora¹⁰.

Operacije na otvorenom tržištu uključuju kupnju ili prodaju određene imovine (kao što su vrijednosni papiri, devize i slično) na financijskom tržištu. Središnja banka unaprijed određuje koja je imovina prihvatljiva za te operacije i obično tu informaciju javno objavljuje (Lovrinić i Ivanov, 2009).

Postoje dva glavna tipa tržišnih operacija: povratne operacije i konačne operacije. Povratne operacije podrazumijevaju istovremeni dogovor o transakciji kupnje (ili prodaje) imovine sa tekućim datumom izvršenja te transakciji povratne prodaje (ili kupnje) te iste imovine na unaprijed dogovoreni budući datum. S druge strane, konačne operacije odnose se na dogovor o kupnji (ili prodaji) imovine bez buduće obveze povratne kupnje (ili prodaje), što znači da je transakcija završena i finalizirana nakon prvog koraka namire¹¹.

Nadalje, prema učestalosti i svrsi, standardne operacije se kategoriziraju u četiri glavne skupine:

1. Glavne operacije refinanciranja

⁹ Hrvatska narodna banka (2023): Cijena borbe protiv inflacije: neprihvatljiva ili neizbježna?, <https://www.hnb.hr/-/cijena-borbe-protiv-inflacije-neprihvatljiva-ili-neizbježna> (01.03.2024.)

¹⁰ Hrvatska narodna banka (2023): Temeljne funkcije – Operacije na otvorenom tržištu, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/operacije-na-otvorenom-trzistu> (01.03.2024.)

¹¹ Hrvatska narodna banka (2023): Temeljne funkcije – Operacije na otvorenom tržištu, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/operacije-na-otvorenom-trzistu> (01.03.2024.)

2. Operacije dugoročnijeg refinanciranja
3. Operacije fine prilagodbe
4. Strukturne operacije¹²

Kako bi se ove standardne operacije uspješno provele koriste se sljedeći elementi: povratne transakcije u obliku kolateraliziranih kredita, konačnim transakcijama koje uključuju kupnju ili prodaju vrijednosnih papira, zatim izdavanje dužničkih certifikata ESB-a, prikupljanje oročenih depozita te valutni ugovori o razmjeni za potrebe monetarne politike¹³.

4.1.2. Stalno raspoložive mogućnosti

Kroz politiku stalnih mjera, kreditne institucije imaju opciju na vlastitu inicijativu posuditi ili deponirati sredstva kod središnje banke, obično na kraju radnog dana s dospjećem preko noći. Središnja banka nudi kreditne institucije opciju posudbe preko prekonoćnih kredita i mogućnost deponiranja sredstava preko prekonoćnih depozita. Kreditne institucije mogu samoinicijativno koristiti ove opcije na kraju radnog dana. Za odobrenje kredita potreban je odgovarajući kolateral i viša kamatna stopa od tržišne, dok se depoziti nagrađuju nižom kamatnom stopom¹⁴.

Prekonoćni krediti, s kamatnom stopom od 2,50%, dostupni su na zahtjev banaka dnevno, s automatskom pretvorbom nevraćenih dnevnih kredita u prekonoćne, ovaj kredit je dostupan bankama koje se na kraju radnog dana suočavaju s nedostatkom likvidnosti. S druge strane prekonoćni depoziti, koji je dostupan bankama koje svoj radni dan završavaju sa viškom likvidnih sredstava, taj višak mogu prekonoćno deponirati kod HNB-a po kamatnoj stopi od 0,00% i to svakodnevno¹⁵.

Stalne mogućnosti koje nudi Hrvatska narodna banka kao dio svoje monetarne politike su osmišljene za poslovne banke, pružajući im olakšanje u svakodnevnom upravljanju njihovom poslovnom likvidnošću.

¹² Hrvatska narodna banka (2023): Temeljne funkcije – Operacije na otvorenom tržištu, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/operacije-na-otvorenom-trzistu> (01.03.2024.)

¹³ Hrvatska narodna banka (2023): Temeljne funkcije – Operacije na otvorenom tržištu, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/operacije-na-otvorenom-trzistu> (01.03.2024.)

¹⁴ Hrvatska narodna banka (2023): Stalno raspoložive mogućnosti, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/stalno-raspolozive-mogucnosti> (16.03.2024.)

¹⁵ Hrvatska narodna banka: <https://www.hnb.hr/> (22.02.2024.)

4.1.3. Minimalne pričuve

Minimalne pričuve predstavljaju količinu sredstava koju financijske institucije (banke) trebaju zadržati na računima kod središnje banke (HNB-a) kako bi se postigli određeni ciljevi monetarne politike. Osnovni cilj ovog mehanizma je osigurati monetarnu stabilnost i likvidnost, kao i kontrolirati kreditiranje banaka i količinu novca u cirkulaciji, čime se umanjuje rizik od inflacije. Uobičajeno je da viša stopa obveznih rezervi vodi do nižih kamatnih stopa na štednje i viših kamatnih stopa na kredite, i obrnuto. Kao brzo djelujući i efikasan alat, obvezna rezerva predstavlja ključan instrument u monetarnoj politici Hrvatske narodne banke¹⁶.

Raspored perioda rezerviranja za svaku godinu unaprijed se objavljuje. Taj period započinje danom izvršenja glavne refinancijske operacije koja slijedi nakon zasjedanja Upravnog odbora Europske središnje banke (ESB), na kojem je unaprijed određena monetarna politika, i traje sve do dana prije početka novog perioda rezerviranja. Na Slici 1. vidljiv je okvirni kalendar razdoblja održavanja minimalnih pričuva u 2024. godini.

Slika 1. Okvirni kalendar razdoblja održavanja minimalnih pričuva u 2024. godini

Razdoblje održavanja	Odgovarajući sastanak Upravnog vijeća	Početak razdoblja održavanja	Kraj razdoblja održavanja	Podaci o osnovici za obračun pričuva za kreditne institucije – mjesečno izvješćivanje	Podaci o osnovici za obračun pričuva za kreditne institucije – tromjesečno izvješćivanje	Trajanje razdoblja održavanja (u danima)	Remuneracija sredstava minimalnih pričuva KI	Datum obavješćavanja	Datum usuglašavanja
8/2023	14.12.2023	20.12.2023	30.1.2024	listopad 2023	rujan 2023	42	1.2.2024	13.12.2023	18.12.2023
1/2024	25.1.2024	31.1.2024	12.3.2024	studen 2023	rujan 2023	42	14.3.2024	24.1.2024	29.1.2024
2/2024	7.3.2024	13.3.2024	16.4.2024	siječanj 2024	prosinac 2023	35	18.4.2024	6.3.2024	11.3.2024
3/2024	11.4.2024	17.4.2024	11.6.2024	veljača 2024	prosinac 2023	56	13.6.2024	10.4.2024	15.4.2024
4/2024	6.6.2024	12.6.2024	23.7.2024	travanj 2024	ožujak 2024	42	25.7.2024	5.6.2024	10.6.2024
5/2024	18.7.2024	24.7.2024	17.9.2024	svibanj 2024	ožujak 2024	56	19.9.2024	17.7.2024	22.7.2024
6/2024	12.9.2024	18.9.2024	22.10.2024	srpanj 2024	lipanj 2024	35	24.10.2024	11.9.2024	16.9.2024
7/2024	17.10.2024	23.10.2024	17.12.2024	kolovoz 2024	lipanj 2024	56	19.12.2024	16.10.2024	21.10.2024
8/2024	12.12.2024	18.12.2024	odredit će se naknadno	listopad 2024	rujan 2024	odredit će se naknadno	odredit će se naknadno	11.12.2024	16.12.2024

Datum obavješćavanja (engl. notification date) je krajnji datum do kojeg će HNB obavijestiti obveznike minimalnih pričuva o iznosu održavanja minimalnih pričuva

Datum usuglašavanja (engl. acknowledgement date) je krajnji datum do kojeg se HNB i obveznici minimalnih pričuva moraju usuglasiti o iznosu održavanja minimalnih pričuva

Izvor: Hrvatska narodna banka (2023): Minimalne pričuve, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/minimalne-pricuve> (16.03.2024.)

Politika obveznih rezervi je direktan i regulativan mehanizam unutar monetarne politike, a banke koje ne ispune svoje obaveze prema izdvajanju obveznih rezervi podliježu intenzivnijem nadzoru od strane središnje banke, uz moguće obračunavanje dodatnih kamata koje se još nazivaju i penalizirajuće kamate. Zahvaljujući svojoj sposobnosti brzog i efikasnog utjecaja, politika obveznih rezervi smatra se jednim od ključnih alata monetarne politike koje koriste centralne banke¹⁷.

¹⁶ Hrvatska narodna banka (2023): Minimalne pričuve, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/minimalne-pricuve> (16.03.2024.)

¹⁷ Moj bankar: Bankovne rezerve, <https://www.moj-bankar.hr/Kazalo/B/Bankovne-rezerve> (16.03.2024.)

5. HRVATSKA NARODNA BANKA (HNB)

Hrvatska narodna banka predstavlja centralnu bankarsku instituciju Republike Hrvatske i djeluje autonomno i nezavisno. Njezin Savjet je vrhovno tijelo odgovorno za realizaciju primarnih ciljeva i obavljanje funkcija HNB-a¹⁸.

Sjedište Hrvatske narodne banke smješteno je na Trgu hrvatskih velikana, na raskrižju Martićeve ulice i Ulice Franje Račkoga. Zgrada, u kojoj se nalazi sjedište, predstavlja zaštićeno kulturno dobro i ključno djelo arhitekta Viktora Kovačića. Izvorno izgrađena za Zagrebačku burzu za robu i vrednote, ova impozantna palača služi kao poslovno sjedište središnje banke od kraja Drugog svjetskog rata¹⁹.

Razlozi nastanka središnjih banaka jesu:

1. Izdavanje nacionalnih valuta i obavljanje financijskih usluga za državu
2. Smirivanje bankarskih i financijskih kriza (Benić i sur., 2021)

Uvođenje eura kao službene valute u Republiku Hrvatsku od 1. siječnja 2023. godine donio je HNB-u dosta zadataka pri samom uvođenju kao što su priprema i prilagodba, određivanje fiksnog tečaja konverzije, nadzor i stabilnost sistema i slično. Također, nakon uvođenja eura HNB se morao prilagoditi novim odredbama od strane Eurosustava i Europske središnje banke, no integracija Hrvatske u eurozonu trebala bi donijeti stabilnost i sigurnost budući da je euro svjetski priznata valuta i samim time je znatno stabilnija u odnosu na kunu.

Kao što i ostale poslovne organizacije, institucije i tvrtke, tako i HNB ima svoju misiju i viziju. Njezina vizija govori da je Hrvatska narodna banka, kao središnja banka uključena u Eurosustav, primarno se fokusira na stabilnost cijena i očuvanje financijske stabilnosti. U svim svojim aktivnostima, teži društvenoj odgovornosti i posvećena je načelima održivog razvoja²⁰.

Misija je da uz prioritet održavanja stabilnosti cijena, podržava ekonomsku politiku Hrvatske i opću ekonomsku politiku EU, poštujući principe otvorenog tržišnog gospodarstva i slobodne konkurencije²¹.

¹⁸ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – funkcije i struktura, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura> (22.2.2024.)

¹⁹ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – Zgrada Hrvatske narodne banke, <https://www.hnb.hr/o-nama/zgrada> (22.2.2024.)

²⁰ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – vizija i misija, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/vizija-i-misija> (22.2.2024.)

²¹ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – vizija i misija, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/vizija-i-misija> (22.2.2024.)

5.1. Funkcija i struktura

Hrvatska narodna banka je centralna banka Republike Hrvatske i integralni dio Eurosustava te Europskog sistema centralnih banaka. Njezin primarni zadatak je osiguravanje stabilnosti cijena, uz paralelnu brigu o cjelokupnoj stabilnosti financijskog sistema. Od 1. siječnja 2023., Hrvatska narodna banka postala je dio Eurosustava, aktivno sudjelujući u oblikovanju i implementaciji zajedničke monetarne politike Europske unije. Osim toga, obavlja devizne transakcije u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (članak 219), te osigurava efikasnost platnog sustava. Upravlja međunarodnim rezervama i financijskom imovinom, te izdaje i povlači licencije i odobrenja u skladu s propisima koji reguliraju rad kreditnih institucija, kreditnih unija, pružatelja platnih usluga, izdavatelja elektroničkog novca, platnih sustava, platnog prometa, izdavanje elektroničkog novca, devizno poslovanje i rad ovlaštenih mjenjača. Također, nadzire kreditne institucije, kreditne unije, pružatelje platnih usluga, izdavatelje elektroničkog novca i platne sustave, te se bavi platnim prometom i izdavanjem elektroničkog novca²².

Neovisnost Hrvatske narodne banke je bitan preduvjet za efikasno i pouzdano vođenje monetarne politike, što je ključno za postizanje glavnog cilja središnje banke - održavanje stabilnosti cijena. Ta neovisnost obuhvaća slijedeće aspekte:

- Funkcijsku - omogućava središnjoj banci da samostalno određuje svoje ciljeve i slobodno bira metode za njihovo postizanje
- Institucionalnu - osigurava da središnja banka svoje odluke donosi bez utjecaja vanjskih institucija
- Osobnu - štiti čelnike središnje banke od vanjskih pritisaka, sprječava sukobe interesa i jasno utvrđuje postupke za imenovanje i smjenu guvernera i članova upravnog odbora
- Financijsku - neovisnost znači da središnja banka ima autonomiju u osiguravanju financijskih resursa potrebnih za izvršavanje svojih zadaća, uz prihode i rashode koje diktira monetarna politika²³

²² Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013 – 2024: Hrvatska narodna banka, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/hrvatska-narodna-banka> (22.2.2024.)

²³ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – uloga, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/uloga> (22.2.2024.)

5.2. Unutrašnji ustroj HNB-a

Temeljnu organizaciju Hrvatske narodne banke (HNB) čine različiti sektori i uredi, koji djeluju kao neovisne organizacijske jedinice. Ovi sektori i uredi strukturirani su tako da zajedno tvore jedinstvenu poslovnu strukturu, unutar koje su poslovni procesi usklađeni radi formiranja integriranog poslovnog sustava²⁴.

Savjet Hrvatske narodne banke predstavlja vrhovno upravljačko tijelo središnje banke Hrvatske, zaduženo za postizanje njezinih ciljeva i provedbu zadataka. Savjet se sastoji od osam članova, a to su:

- Guvernera
- Zamjenika guvernera
- Šest viceguvernera²⁵

Guverner zajedno s ostalim članovima odgovara za postizanje ciljeva i provođenje zadataka Hrvatske narodne banke. Politike povezane s djelatnošću Hrvatske narodne banke utvrđuje Savjet Hrvatske narodne banke. U tablici 1. prikazan je unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke odnosno navedene su sve osobe koje čine Savjet HNB-a.

Tablica 1. Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Guverner	Boris Vujčić je postao guverner Hrvatske narodne banke odlukom Hrvatskog sabora 8. srpnja 2012., a 13. srpnja 2018., Hrvatski sabor mu je povjerio još jedan šestogodišnji mandat.
Zamjenica guvernera	Odlukom Hrvatskog sabora zamjenicom guvernera Hrvatske narodne banke, 18. srpnja 2018. godine, postala je dr.sc. Sandra Švaljek. Njezina zadatka je da nadgleda i upravlja aktivnostima u okviru Sektora za centralnobankarske operacije, Ureda unutarnje revizije, Sektora za komunikacije i Ureda guvernera.
Viceguverner 1.	Na temelju odluke Hrvatskog sabora, dr. sc. Roman Šubić postao je viceguvernerom Hrvatske narodne banke dana 18. srpnja 2018. U svojoj funkciji, viceguverner Šubić nadzire i upravlja aktivnostima u okviru Sektora za statistiku i Ureda za sanaciju kreditnih institucija.

²⁴ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – organizacija, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/organizacija> (22.2.2024.)

²⁵ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – savjet i rukovodstvo, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/savjet-i-rukovodstvo> (22.02.2024.)

Viceguverner 2.	Mr. sc. Slavko Tešija imenovan je za viceguvernera Hrvatske narodne banke 18. srpnja 2018., na temelju odluke Hrvatskog sabora. U svojoj ulozi, viceguverner Tešija odgovoran je za koordinaciju i vođenje poslova unutar Ureda za koordinaciju poslova sukcesije i Ureda za reguliranje deviznog poslovanja.
Viceguverner 3.	Na temelju odluke Hrvatskog sabora od 5. srpnja 2013., Bojan Fras postavljen je na funkciju viceguvernera Hrvatske narodne banke. Ponovno mu je dodijeljen šestogodišnji mandat 12. srpnja 2019. U svojoj ulozi, viceguverner Fras upravlja i koordinira aktivnostima u Sektora pravnih poslova i Ureda za praćenje zaštite potrošača.
Viceguverner 4.	Michael Faelend isto je kao i Bojan Fras, dva puta zaredom odabran je za viceguvernera HNB-a. Prvi put 5. srpnja 2013. godine, a drugi put 12. srpnja 2019. godine. On koordinira i rukovodi poslovima iz područja Sektora međunarodnih odnosa.
Viceguverner 5.	Ivana Jakir – Bajo izabrana je za viceguvernerku iz područja Sektora za gotov novac i to 1. srpnja 2020. godine.
Viceguverner 6.	Na temelju odluke Hrvatskog sabora od 27. svibnja 2022., za viceguvernera Hrvatske narodne banke imenovan je viceguverner Tomislav Ćorić. U okviru svojih dužnosti, on upravlja i koordinira aktivnostima Sektora za bonitetnu regulativu i metodologiju, Sektora za bonitetnu superviziju, Sektora za specijalističku superviziju i nadzor, te Ureda za koordinaciju poslova bonitetne supervizije, nadzora i upravljanja rizicima.

Izvor: izrada autora prema Hrvatska narodna banka: <https://www.hnb.hr/> (22.02.2024.)

Savjet Hrvatske narodne banke određuje politike povezane s njezinim djelovanjem u skladu s relevantnim zakonodavstvom i statutom banke. Sastaje se najmanje deset puta godišnje kako bi donosio odluke unutar svoje nadležnosti. Guverner je predsjednik Savjeta, a ovlasti za određene zadatke unutar svoje kompetencije Savjet može delegirati guverneru, kako je specificirano statutom HNB-a²⁶.

Guverner, zamjenik guvernera i viceguverneri Hrvatske narodne banke biraju se od strane Hrvatskog sabora temeljem prijedloga Odbora za izbor, imenovanja i upravne poslove, uz uzimanje u obzir mišljenja Odbora za financije i državni proračun. Mandat članova Savjeta HNB-a traje šest godina, a kandidati moraju biti hrvatski državljani prepoznati po osobnom

²⁶ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – savjet i rukovodstvo, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/savjet-i-rukovodstvo> (22.02.2024.)

integritetu i profesionalnom iskustvu u područjima monetarne politike, financija, bankarstva ili prava²⁷.

6. EUROPSKA SREDIŠNJA BANKA (ESB)

Kao što je već rečeno, Europska središnja banka zajedno sa nacionalnim središnjim bankama dio je Eurosustava. U ovom poglavlju će riječ biti više o samoj Europskoj banci.

Europska središnja banka brine o stabilnosti cijena na europodručju, odnosno kroz nadzor banaka sa europodručja pridonosi se sigurnosti i pouzdanosti europskog bankovnog sustava te je iz tog razloga novac u banci na sigurnom. Njezino sjedište je u Frankfurtu, na Majni u Njemačkoj²⁸.

Sve je počelo ugovorom iz Maanstrichta koji je na snagu stupio 1. studenog 1993. godine čime je službeno osnovana Europska unija. Ovaj Ugovor, odnosno osnivanje EU donijelo je niz prednosti za države članice kao što su:

1. Veća suradnja - Ugovorom je uvedeno europsko državljanstvo, čime je građanima omogućen slobodan boravak u državama članicama i slobodno kretanje među njima te je uspostavljena zajednička vanjska i sigurnosna politika
2. Uspostavljeni su temelji za uvođene eura - Omogućeno je uvođenje jedinstvene europske valute, eura. Ugovorom su također osnovani Europska središnja banka (ESB) i Europski sustav središnjih banaka, te su definirani njihovi ciljevi
3. Postavljeni su kriteriji koji se trebaju ispuniti kako bi neka država mogla uvesti euro kao službenu valutu – prosječna stopa inflacije države tijekom jedne godine ne smije biti veća od 1,5% stope inflacije u trima državama članica sa najstabilnijim cijenama, zatim godišnji fiskalni kamatnjak države ne smije biti veći od 3% BDP-a, a opći dug države veći od 60% BDP-a, Dugoročna kamatna stopa države u jednoj godini ne smije biti viša od stope u trima državama članicama s najstabilnijim cijenama za više od 2% te država mora održavati stabilnost tečaja, što znači da on mora biti unutar raspona fluktuacije predviđenog europskim tečajnim mehanizmom tijekom najmanje posljednje dvije godine (Radošević, 2018)

²⁷ Hrvatska narodna banka (2016): O nama – savjet i rukovodstvo, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/savjet-i-rukovodstvo> (22.02.2024.)

²⁸ Europska središnja banka: O ESB-u, <https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.hr.html> (16.03.2024.)

U lipnju 1988. Europsko vijeće potvrdilo je svoju namjeru da postupno ostvari ekonomsku i monetarnu uniju (EMU). Ekonomska i monetarna unija provodila se kroz 3 faze koje su prikazane u tablici 2, a osnivanje ESB-a je bio ključan događaj u trećoj fazi.

Tablica 2. Faze ekonomske i monetarne unije

PRVA FAZA – 1. siječanj 1990.	Povećana suradnja među središnjim bankama, potpuna sloboda nad kretanjem kapitala između država ili unutar jedne države, smanjenje ekonomske razlike između država
DRUGA FAZA - 1. siječanj 1994.	Osnivanje Europskog monetarnog instituta (EMI), snažnije usuglašavanje monetarnih politika, zabrana središnjim bankama da kreditiraju javni sektor
TREĆA FAZA – 1. siječnja 1999.	Neopozivo utvrđivanje konverzijskih tečajeva, uvođenje eura, provođenje jedinstvene monetarne politike u sklopu Europskog sustava središnjih banaka

Izvor: Europska središnja banka: Europska i monetarna unija, <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history-arts-culture/history/emu/html/index.hr.html> (28.06.2024.)

Ove tri faze ekonomske i monetarne unije odvijale su se u vremenskom razdoblju od 1990. do 1999. godine. Kao što je i vidljivo iz tablice svaka nova faza započinjala je 1 siječnja, odnosno početkom godine. Faze su omogućile stvaranje jedinstvene ekonomske i monetarne unije unutar Europske unije.

6.1. Suradnja ESB-e i Republike Hrvatske

Republika Hrvatska je 27. svibnja 2019. podnijela službeni zahtjev ESB-u za uspostavu bliske suradnje. ESB je 10. srpnja 2020. donio odluku o toj suradnji s Hrvatskom narodnom bankom, a od 1. listopada 2020. Hrvatska je postala dio jedinstvenog nadzornog mehanizma²⁹.

Nakon uspostave bliske suradnje, Europska središnja banka (ESB) izravno će nadzirati važne kreditne institucije u Hrvatskoj, dok će Hrvatska narodna banka (HNB) i dalje igrati

²⁹ Hrvatska narodna banka (2020): Zašto je Hrvatska uspostavila blisku suradnju s Europskom središnjom bankom?, <https://www.hnb.hr/-/zasto-hrvatska-uspostavlja-blisku-suradnju-s-europskom-sredisnjom-bankom-> (03.07.2024.)

značajnu ulogu u tom procesu. HNB će nastaviti nadzirati manje važne institucije u suradnji s ESB-om. Osim toga, ESB će, zajedno s HNB-om, biti odgovoran za provođenje zajedničkih postupaka za sve kreditne institucije sa sjedištem u Hrvatskoj³⁰.

Hrvatska je također sudjelovala u Europskom tečajnom mehanizmu II (ERM II), što je bio preduvjet za uvođenje eura. Bliska suradnja s ESB-om pomogla je Hrvatskoj da ispuni kriterije potrebne za ulazak u eurozonu te da ojača financijski sustav zemlje. Kao rezultat ovih aktivnosti, Hrvatska je uvela euro kao svoju valutu 1. siječnja 2023. godine, čime je postala punopravna članica eurozone³¹.

Ključne ekonomske i monetarne informacije koje Upravnom vijeću služe kao temelj za donošenje politika sadržane su u ekonomskom biltenu. On se objavljuje osam puta godišnje, dva tjedna nakon svakog sastanka o monetarnoj politici. Bilteni objavljeni u ožujku, lipnju, rujnu i prosincu nude detaljnu analizu ekonomskih i monetarnih trendova, uključujući sveobuhvatnu raspravu o makroekonomskim projekcijama osoblja koje se odnose na inflaciju, rast, javne financije i vanjsku trgovinu³².

Ovakav ekonomski bilten počeo se objavljevati od siječnja 2015. godine, a prije toga u razdoblju od siječnja 1999. do prosinca 2014. objavljavao se mjesečni bilten koji je bio objavljan tjedan dana nakon sastanka Upravnog vijeća o monetarnoj politici³³.

Nove informacije koje su objavljene u ekonomskom biltenu broj 4/2024. u lipnju ove godine, a vezane su za monetarnu politiku jesu sljedeće:

- Kamatna stopa za glavne operacije refinanciranja smanjena je na 4,25 %
- Kamatna stopa za mogućnost posudbe na kraju dana smanjena je na 4,50 %
- Kamatna stopa na novčani depozit smanjena je na 3,75 %
- Program kupnje vrijednosnih papira smanjuje se postupno i stabilno jer Eurosustav više ne reinvestira glavniciu dospjelih vrijednosnih papira³⁴

³⁰ Europska središnja banka (2020): ESB uspostavlja blisku suradnju s hrvatskom središnjom bankom, https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200710_1~ead3942902.hr.html (03.07.2024.)

³¹ EUR-lex: Koji je cilj rezolucije i sporazuma, <https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/summary/exchange-rate-mechanism-between-the-euro-and-other-participating-national-currencies.html> (03.07.2024.)

³² European central bank: Economic bulletin, <https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/html/index.en.html> (03.07.2024.)

³³ Hrvatska narodna banka (2022): Ekonomski bilten ESB-a, <https://api.hnb.hr/web/guest/analize-i-publikacije/publikacije-esb/ekonomski-bilten-esb-a> (03.07.2024.)

³⁴ Europska središnja banka (2024): Ekonomski bilten, broj 4/2024, https://api.hnb.hr/c/document_library/get_file?uuid=88e0738d-2991-656d-d8ce-b192e6c254f3&groupId=20182&p_auth=Awly54xN (03.07.2024.)

7. MEĐUNARODNI MONETARNI FOND

Međunarodni monetarni fond (MMF) je međunarodna financijska institucija Ujedinjenih naroda osnovana 1945. godine, temeljem sporazuma iz Bretton Woodsa iz 1944. Njegova svrha je održavanje stabilnosti međunarodnih plaćanja između zemalja članica³⁵.

MMF potiče međunarodnu suradnju, razvoj svjetske trgovine, stabilnost deviznih tečajeva i uspostavu multilateralnih sustava plaćanja. Kako bi ostvario ove ciljeve, MMF prati ekonomske i financijske uvjete u zemljama članicama i globalno, pruža savjete o ekonomskim politikama, posuđuje sredstva zemljama s problemima u platnoj bilanci te osigurava tehničku pomoć za provođenje ekonomskih mjera i izgradnju institucionalne infrastrukture (Vizjak i Mujačević, 2011).

Sjedište ustanove se nalazi u Washingtonu, a organizacija trenutno broji 189 zemalja članica. Njome upravljaju Odbor guvernera, Izvršni odbor i glavni direktor. Zemlje članice svoje interese u MMF-u zastupaju preko Izvršnog odbora, unutar kojeg se formiraju tzv. konstitutivne skupine (Mršić i Puljiz, 2023).

MMF provodi nadzor zemalja članica ocjenjujući njihove novčane tokove, a zatim pruža financijsku i tehničku pomoć putem zajmova i kredita uz strogu kontrolu tih tokova. Kapital za svoje aktivnosti MMF osigurava iz doprinosa članica (kvota), a dodatno posuđuje sredstva od članica s većim međunarodnim rezervama i od međunarodnih financijskih institucija kao što su Svjetska banka i Svjetska trgovinska organizacija, Europska banka za obnovu i razvoj te druge³⁶.

Svaka zemlja članica mora uplatiti točno određenu kvotu sredstava, koja ovisi o njezinoj gospodarskoj snazi. Sjedinjene Američke Države imaju najveću kvotu od 17%. Veličina kvote je važna jer predstavlja udio glasačkih prava te zemlje u odlučivanju i određuje maksimalan iznos koji zemlja može posuditi od MMF-a (Mršić i Puljiz, 2023).

Ključne aktivnosti MMF-a jesu:

1. Zajmovi - MMF ne financira konkretne projekte, već pruža financijsku pomoć za prevladavanje financijskih poteškoća. No, posljednjih godina taj se pristup mijenja te MMF počinje ulaziti u područja financiranja koja su ranije bila isključivo u nadležnosti Svjetske banke

³⁵ Hrvatska narodna banka (2021): Međunarodni monetarni fond, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/međunarodni-odnosi/međunarodni-monetarni-fond> (03.07.2024.)

³⁶ Hrvatska enciklopedija: Međunarodni monetarni fond, <https://enciklopedija.hr/clanak/međunarodni-monetarni-fond> (03.07.2024.)

2. Nadzor makroekonomskih politika i savjetovanje - Nadzor obuhvaća praćenje valutnog tečaja, monetarnih i fiskalnih politika, stabilnosti financijskog sektora te institucionalnih i strukturnih pitanja. Ključan element makroekonomskog nadzora je redovito statističko izvještavanje i razmjena podataka, na temelju kojih MMF izrađuje svoje publikacije, poput International Financial Statistics, World Economic Outlook, Global Financial Stability Report i drugih (Vizjak i Mujačević, 2011)

Jedan od najnovijih primjera djelovanja MMF-a jest primjer pomoći vezan uz COVID-19 pandemiju. U odgovoru na globalnu krizu uzrokovanu pandemijom COVID-19, MMF je dodijelio zemljama članicama oko 650 milijardi dolara u posebnim pravima vučenja, što je najveći iznos ikada izdan u povijesti MMF-a. Ovo izdanje posebnih prava vučenja uslijedilo je kao reakcija na potrebe za ublažavanjem posljedica pandemije, s obzirom da je prethodno izdanje posebnih prava vučenja bilo 2009. godine, u iznosu od 250 milijardi dolara, kako bi se suzbile posljedice globalne financijske krize. Osim toga, MMF je primio i prihvatio veliki broj zahtjeva za hitnim financiranjem, pri čemu je 85 zemalja članica dobilo sredstva putem hitne procedure kako bi se olakšalo suočavanje s izazovima uzrokovanim pandemijom (Mršić i Puljiz, 2023).

7.1. Međunarodni monetarni fond i Republika Hrvatska

Republika Hrvatska pristupila je MMF-u 14. prosinca 1992. godine, nasljeđujući članstvo bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije. Tada je stekla pravo na članstvo s 28,49% kvote SFRJ. Hrvatska kvota danas iznosi 717,4 milijuna SDR-a) i čini 0,15% sveukupne kvote i 0,17% glasačke snage MMF-a.³⁷

Od svojeg pridruživanja MMF-u, Republika Hrvatska je bila dio konstitutivne skupine koju je prvotno predvodila Nizozemska. MMF trenutno ima ukupno 24 konstitutivne skupine. Prema rezoluciji iz 2010. godine koja je reformirala konstitutivne skupine, Belgija i Luksemburg pridružile su se ovoj skupini 2012. godine, pretvarajući je u nizozemsko-belgijsku konstitutivnu skupinu. Ova skupina danas obuhvaća 16 zemalja (Andora, Armenija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Gruzija, Hrvatska, Izrael, Luksemburg,

³⁷ Hrvatska narodna banka (2021): Međunarodni monetarni fond, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/medunarodni-odnosi/medunarodni-monetarni-fond> (03.07.2024.)

Makedonija, Moldavija, Nizozemska, Rumunjska i Ukrajina). S udjelom od 5,47% u glasačkoj snazi, ova skupina je četvrta najveća unutar MMF-a, iza SAD-a, Japana i Kine³⁸.

Republika Hrvatska nije uključena u skupinu kreditora MMF-a, odnosno nije članica Stalnog Mehanizma Financiranja (FTP) niti je potpisnica bilateralnog sporazuma o kreditiranju s MMF-om. Do sada Hrvatska nije dobila status FTP-a jer MMF nije ocijenio njezinu vanjsku poziciju kao dovoljno snažnu. Kao dio svojih nadzornih aktivnosti, stručnjaci MMF-a redovito godišnje posjećuju Republiku Hrvatsku radi konzultacija o makroekonomskoj i fiskalnoj politici. Dokumenti vezani uz ove konzultacije objavljuju se na internetskim stranicama MMF-a i hrvatskih institucija (Mršić i Puljiz, 2023).

³⁸ Vlada Republike Hrvatske (2023): Nacrt konačnog prijedloga zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za projekt „Digitalne, inovativne i zelene tehnologije“, <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fvlada.gov.hr%2FUserDocsImages%2F2016%2FSjednice%2F2023%2FRujan%2F253%2520sjednica%2520VRH%2F253%2520-%25207.docx&wdOrigin=BROWSELINK> (03.07.2024.)

8. ZAKLJUČAK

Financijske institucije imaju važnu ulogu u pokretanju gospodarstva neke države, one su također temelj modernog gospodarstva jer olakšavaju transakcije, pružaju sigurnost te podržavaju investicije čime se potiče gospodarski i ekonomski rast. Najvažnija uloga financijskih institucija je posredovanje pri raspodjeli kapitala.

Kroz analizu ciljeva i različitih vrsta monetarne politike, vidljivo je da uspješna primjena te politike može značajno utjecati na ekonomski rast i stabilnost cijena u državi. Europska središnja banka, kao centralna banka Eurozone, ima ključnu ulogu u održavanju stabilnosti eura i osiguravanju usklađene monetarne politike među državama članicama.

Centralne banke kao nositelji monetarne politike imaju ključnu ulogu u osiguravanju likvidnosti bankarskom sektoru i stabilizaciji cijena u gospodarstvu. Eurozona predstavlja jedinstveno područje s više zemalja koje koriste istu valutu - euro. Monetarnu politiku za eurozonu provodi Europska središnja banka. Pri formuliranju monetarne politike, Europska središnja banka mora uzeti u obzir makroekonomske uvjete u svim zemljama eurozone.

U slučaju Republike Hrvatske, Hrvatska narodna banka je ta koja djeluje kao glavni provoditelj monetarne politike, usklađujući svoje mjere sa uredbama Europske središnje banke, s obzirom da je Hrvatska postala članica EU 1. srpnja 2013. godine. Dodatno, uloga Međunarodnog monetarnog fonda u pružanju financijske potpore i savjeta državama članicama ističe važnost međunarodne suradnje u osiguravanju globalne financijske stabilnosti. MMF pomaže zemljama koje se suočavaju sa ozbiljnim ekonomskim problemima kako bi im pružila financijsku pomoć te pomoć kroz savjete o reformama koje bi pomogle u stabiliziranju ekonomije.

U suvremenom ekonomskom okruženju, monetarna politika mora biti prilagodljiva kako bi odgovorila na različite ekonomske izazove, poput inflacije, recesije ili financijskih kriza. Kroz razumijevanje i pravilnu primjenu monetarne politike, moguće je postići održiv ekonomski razvoj i otpornost na financijske šokove. Iako su izazovi brojni, suradnja među nacionalnim i međunarodnim institucijama te prilagodljivost mjera ključni su za osiguranje dugoročne stabilnosti.

9. POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Aglietta, M., Orlean A. (2004): Novac i suverenitet - prijevod s francuskoga, stručna redaktura i predgovor Baletić, Z., Golden marketing - Tehnička knjiga, Zagreb, 2004.
2. Benić, Đ., Režić, I., Terihaj, N., Škare, M. (2021): OSNOVE EKONOMIJE 4 - udžbenik u četvrtom razredu srednje strukovne škole za zanimanje ekonomist/ekonomistica, Školska knjiga, Zagreb
3. Borožan, Đ. (2002): Makroekonomija. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera
4. Lovrinić, I., Ivanov, M. (2009): Monetarna politika. Zagreb: RRIF plus
5. Mršić, H., Puljiz, J. (2023): Hrvatska i međunarodne financijske institucije, 30 godina suradnje. Institut za razvoj i međunarodne odnose, Zagreb.
6. Tica, J., Nadoveza, O., Globan, T. (2016): Monetarna politika (str. 247. – 278.) u Obadić, A., Tica, J. (ur.): Gospodarstvo Hrvatske. Zagreb: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
7. Prašćević, A. (2011): Monetarna politika i ekonomske recesije - ciljevi, instrumenti i efekti. Niš: Ekonomski fakultet u Nišu
8. Radošević, D. (2018): Monetarna politika Europske središnje banke – ciljevi, institucije, strategije i instrumenti, Školska knjiga, Zagreb
9. Vizjak, A., Mujačević, E. (2011): Međunarodni monetarni fond i Republika Hrvatska, Sveučilište u Rijeci

Natuknice u elektroničkoj enciklopediji:

10. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža (2013 – 2024), Makroekonomija, <https://enciklopedija.hr/clanak/makroekonomija> (20.02.2024.)
11. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža (2013 – 2024): Monetarna politika, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/monetarna-politika> (20.02.2024.)
12. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža (2013 – 2024): Hrvatska narodna banka, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/hrvatska-narodna-banka> (22.2.2024.)

13. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža (2013 – 2024): Međunarodni monetarni fond, <https://enciklopedija.hr/clanak/medjunarodni-monetarni-fond> (03.07.2024.)

Članci u zbornicima radova:

14. Lovrinić, I., Ivanov, M. (2003): Novac i Gospodarska aktivnost. Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, Vol. 1. No. 1., str. 24– 40

Članci u elektroničkom časopisu:

15. Par, V., Šakić Bobić, B. (2016): Uvod u mikroekonomiju, Skripta, Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet, <https://www.agr.unizg.hr/multimedia/3b6ce571d08ef1528687a3171decddf30c0e4a1f68819a3af2f7ccf7bcf9253dbbaea8971562585718.pdf> (20.02.2024.)
16. Devčić, K. (2012): Procjena funkcije potražnje za novcem u Republici Hrvatskoj, Veleučilište Nikola Tesla, Gospić, <https://hrcak.srce.hr/file/124397> (22.2.2024.)

Mrežna stranica:

17. Europska središnja banka: O ESB-u, <https://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.hr.html> (16.03.2024.)
18. Europska središnja banka: Europska i monetarna unija, <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history-arts-culture/history/emu/html/index.hr.html> (28.06.2024.)
19. Europska središnja banka (2020): ESB uspostavlja blisku suradnju s hrvatskom središnjom bankom, https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200710_1~ead3942902.hr.html (03.07.2024.)
20. Europska središnja banka (2024): Ekonomski bilten, broj 4/2024, https://api.hnb.hr/c/document_library/get_file?uuid=88e0738d-2991-656d-d8ce-b192e6c254f3&groupId=20182&p_auth=Awly54xN (03.07.2024.)
21. European central bank: Economic bulletin, <https://www.ecb.europa.eu/press/economic-bulletin/html/index.en.html> (03.07.2024.)
22. Hrvatska narodna banka: <https://www.hnb.hr/> (22.02.2024.)

23. Hrvatska narodna banka (2023): Cijena borbe protiv inflacije: neprihvatljiva ili neizbježna?, <https://www.hnb.hr/-/cijena-borbe-protiv-inflacije-neprihvatljiva-ili-neizbjezna> (01.03.2024.)
24. Hrvatska narodna banka (2016): O nama – funkcije i struktura, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura> (22.2.2024.)
25. Hrvatska narodna banka (2016): O nama – uloga, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/uloga> (22.2.2024.)
26. Hrvatska narodna banka (2016): O nama – vizija i misija, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/vizija-i-misija> (22.2.2024.)
27. Hrvatska narodna banka (2016): O nama – organizacija, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/organizacija> (22.2.2024.)
28. Hrvatska narodna banka (2016): O nama – Zgrada Hrvatske narodne banke, <https://www.hnb.hr/o-nama/zgrada> (22.2.2024.)
29. Hrvatska narodna banka (2016): O nama – Savjet i rukovodstvo, <https://www.hnb.hr/o-nama/funkcije-i-struktura/savjet-i-rukovodstvo> (22.02.2024.)
30. Hrvatska narodna banka (2023): Temeljne funkcije – Provođenje monetarne politike, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike> (01.03.2024.)
31. Hrvatska narodna banka (2023): Temeljne funkcije – Operacije na otvorenom tržištu, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/operacije-na-otvorenom-trzistu> (01.03.2024.)
32. Hrvatska narodna banka (2023): Minimalne pričuve, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/minimalne-pricuve> (16.03.2024.)
33. Hrvatska narodna banka (2023): Stalno raspoložive mogućnosti, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/monetarna-politika/provodjenje-monetarne-politike/stalno-rasplozive-mogucnosti> (16.03.2024.)
34. Hrvatska narodna banka (2021): Međunarodni monetarni fond, <https://www.hnb.hr/temeljne-funkcije/medunarodni-odnosi/medunarodni-monetarni-fond> (03.07.2024.)
35. Hrvatska narodna banka (2020): Zašto je Hrvatska uspostavila blisku suradnju s Europskom središnjom bankom?, <https://www.hnb.hr/-/zasto-hrvatska-uspostavlja-blisku-suradnju-s-europskom-sredisnjom-bankom-> (03.07.2024.)

36. Hrvatska narodna banka (2022): Ekonomski bilten ESB-a, <https://api.hnb.hr/web/guest/analize-i-publikacije/publikacije-esb/ekonomski-bilten-esb-a> (03.07.2024.)
37. Moj bankar: Bankovne rezerve, <https://www.moj-bankar.hr/Kazalo/B/Bankovne-rezerve> (16.03.2024.)

Članci na mrežnoj stranici:

38. Birmiss, Makroekonomske politike: Vrste, ciljevi i zadatke. <https://bs.birmiss.com/makroekonomske-politike-vrste-ciljeve-i-zadatke/> (10.03.2023.)
39. Economy-pedia, Politika dohotka – što je to, definicija i pojam, <https://hr.economy-pedia.com/11032239-income-policy> (20.02.2024.)
40. EUR-lex: Koji je cilj rezolucije i sporazuma, <https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/summary/exchange-rate-mechanism-between-the-euro-and-other-participating-national-currencies.html> (03.07.2024.)
41. Vlada Republike Hrvatske (2023): Nacrt konačnog prijedloga zakona o potvrđivanju Ugovora o zajmu između Republike Hrvatske i Međunarodne banke za obnovu i razvoj za projekt „Digitalne, inovativne i zelene tehnologije“, <https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Fvlada.gov.hr%2FUserDocsImages%2F2016%2FSjednice%2F2023%2FRujan%2F253%2520sjednica%2520VRH%2F253%2520-%25207.docx&wdOrigin=BROWSELINK> (03.07.2024.)

10. POPIS ILUSTRACIJA

Slike:

1. Slika 1. Okvirni kalendar razdoblja održavanja minimalnih pričuva u 2024. godini

Tablice:

2. Tablica 1. Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke
3. Tablica 2. Faze ekonomske i monetarne unije

OBRAZAC 5**IZJAVA O AUTORSTVU**

Ja, DARIA LEDINSKI

izjavljujem da sam autor/ica završnog/diplomskog rada pod nazivom

MONETARNA POLITIKA U
REPUBLICI HRVATSKOJ

Svojim vlastoručnim potpisom jamčim sljedeće:

- da je predani završni/diplomski rad isključivo rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na mojim istraživanjima i oslanja se na objavljenu literaturu, a što pokazuju korištene bilješke i bibliografija,
- da su radovi i mišljenja drugih autora/ica, koje sam u svom radu koristio/la, jasno navedeni i označeni u tekstu te u popisu literature,
- da sam u radu poštivao/la pravila znanstvenog i akademskog rada.

Potpis studenta/ice

Daria Ledinski

OBRAZAC 6

ODOBRENJE ZA OBJAVLJIVANJE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA U DIGITALNOM REPOZITORIJU

Ja, DARIA LEDINSKI

dajem odobrenje za objavljivanje mog autorskog završnog/diplomskog rada u nacionalnom repozitoriju odnosno repozitoriju Veleučilišta u Virovitici u roku od 30 dana od dana obrane.

Potvrđujem da je za pohranu dostavljena završna verzija obranjenog završnog/diplomskog rada.

Ovom izjavom, kao autor navedenog rada dajem odobrenje i da se moj rad, bez naknade, trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim na sljedeći način (zaokružiti):

- a) Rad u otvorenom pristupu
- b) Rad dostupan nakon: _____ (upisati datum)
- c) Pristup svim korisnicima iz sustava znanosti i visokog obrazovanja RH
- d) Pristup korisnicima matične ustanove
- e) Rad nije dostupan (u slučaju potrebe dodatnog ograničavanja pristupa Vašem završnom/diplomskom radu, podnosi se pisani obrazloženi zahtjev).

U slučaju dostupnosti rada prethodno označeno od a) do d), ovom izjavom dajem pravo iskorištavanja mog ocjenskog rada kao autorskog djela pod uvjetima Creative Commons licencije (zaokružiti):

- 1) CC BY (Imenovanje)
- 2) CC BY-SA (Imenovanje – Dijeli pod istim uvjetima)
- 3) CC BY-ND (Imenovanje – Bez prerada)
- 4) CC BY-NC (Imenovanje – Nekomercijalno)
- 5) CC BY-NC-SA (Imenovanje – Nekomercijalno – Dijeli pod istim uvjetima)
- 6) CC BY-NC-ND (Imenovanje – Nekomercijalno – Bez prerada)

Ovime potvrđujem da mi je prilikom potpisivanja ove izjave pravni tekst licencija bio dostupan te da sam upoznat s uvjetima pod kojim dajem pravo iskorištavanja navedenog djela.

Potpis studenta/ice

Daria Ledinski